

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΠΟΙΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

Θεοδώρα Βαρλά-Ζωγράφου
Δικηγόρος, Υποψήφια Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Tübingen
thvarla@varlaslaw.gr

ΠΡΑΚΤΙΚΟ 1

Η Κ συγκατοικεί με την αδελφή της, Μ. Ένα βράδυ, επιστρέφοντας αργά, η Κ αντικρύζει απρόσμενα μέσα στο σπίτι της τον φίλο της Μ, Α, ο οποίος βρίσκεται στην κουζίνα. Μη γνωρίζοντας τον Α, η Κ θεωρεί ότι είναι κλέφτης και έχει εισέλθει στην κατοικία της προκειμένου να αποσπάσει χρήματα και κοσμήματα. Έτσι, χρησιμοποιώντας έναν πλάστη κουζίνας, καταφέρνει στον Α χτύπημα στο κεφάλι με αποτέλεσμα αυτός να χάσει τις αισθήσεις του και να υποστεί σοβαρό κάταγμα ρινικού οστού, το οποίο δεν μπορεί να αποκατασταθεί πλήρως.

1. Αξιόποιο της Κ.
2. Αλλάζει η απάντηση, αν η Κ, εισερχόμενη στο σπίτι, έβλεπε τον Α να προσπαθεί να βιάσει την αδελφή της, Μ ή αν τον έβλεπε να αφαιρεί κοσμήματα από το συρτάρι της Μ;

Στο πλαίσιο της διαδικασίας επίλυσης ενός πρακτικού ποινικού δικαίου, το πρώτο πράγμα που πρέπει να κάνει κανείς είναι να εντοπίσει το πρόβλημα που βρίσκεται μέσα σε αυτό. Εν προκειμένω παρατηρούμε ότι το πρόβλημα είναι ο Α, ο οποίος έχει χάσει τις αισθήσεις του και έχει υποστεί μία βαριά σωματική βλάβη (310 ΠΚ).

Πώς γνωρίζουμε ότι πρόκειται για βαριά σωματική βλάβη;

Γνωρίζουμε ότι η σωματική βλάβη είναι βαριά από το γεγονός ότι γίνεται αναφορά σε σοβαρό ρινικό κάταγμα, το οποίο είναι μάλιστα μη αναστρέψιμο. Στην ουσία εδώ, το ίδιο το πρακτικό μάς δίνει το είδος της βλάβης που έχει υποστεί ο Α.

Κάνοντας υπαγωγή των περιστατικών που αναφέρονται στο πρακτικό στη διάταξη του 310, βλέπουμε ότι το έγκλημα εμπίπτει εκεί, διότι έχουμε την πράξη του 308 ΠΚ, δηλαδή την πρόκληση σωματικής κάκωσης ή βλάβης της υγείας του Α από την Κ, η οποία μάλιστα προξένησε την απαιτούμενη βαριά σωματική βλάβη του 310.

Το γεγονός ότι είναι βαριά σωματική βλάβη, το διαπιστώνουμε, βέβαια, και με τη λογική από το δεδομένο του πρακτικού, αλλά το επιβεβαιώνουμε και από το ίδιο το γράμμα του νόμου, ο οποίος στην παράγραφο 3 του άρθρου 310 αναφέρει, ότι «Βαριά σωματική βλάβη υπάρχει ιδίως αν η πράξη προξένησε στον παθόντα κίνδυνο ζωής ή βαριά και μακροχρόνια αρρώστια ή σοβαρό ακρωτηριασμό ή αναπηρία ή μόνιμη παραμόρφωση ή αν τον εμπόδισε σημαντικά και για πολύ χρόνο να χρησιμοποιεί το σώμα ή τη διάνοιά του». Η περίπτωση μας υπάγεται φυσικά εδώ, αφού το ίδιο το πρακτικό μάς λέει για μη αναστρέψιμη πλήρως βλάβη του ρινικού οστού του Α.

Η Κ λοιπόν, έχει τελέσει εις βάρος του Α μια βαριά σωματική βλάβη. Είδε τον Α, αποφάσισε να τον χτυπήσει και τον χτύπησε.

Η πράξη της Κ πληροί την αντικειμενική υπόσταση του 310 ΠΚ και είναι σίγουρα αρχικώς άδικη.

Για να επιβληθεί όμως μία ποινική κύρωση σε ένα πρόσωπο πρέπει η πράξη του να μην είναι απλώς *αρχικά*, αλλά και *τελικά* άδικη. Η οριστική κρίση περί του αν μια πράξη είναι και τελικά άδικη, προϋποθέτει τη διενέργεια μίας «αρνητικής» έρευνας από την οποία θα πρέπει να προκύπτει η μη συνδρομή οποιουδήποτε λόγου άρσης του αδικού.

Κάθε φορά, λοιπόν, που διαπιστώνεται η πλήρωση της αντικειμενικής υπόστασης ενός εγκλήματος, θα πρέπει έπειτα να διερευνάται τυχόν συνδρομή κάποιου λόγου που αίρει τον άδικο χαρακτήρα της.

Στο παράδειγμά μας, η Κ χτυπάει τον Α θεωρώντας ότι αυτός είναι κλέφτης, ο οποίος παράνομα έχει εισέλθει στην οικία της για να αφαιρέσει χρήματα και κοσμήματα. Η Κ, λοιπόν, θεωρεί ότι χτυπώντας τον Α με τον πλάστη δικαίως αμύνεται στο πλαίσιο της κλοπής που εκείνος επιχειρεί να διαπράξει.

Σύμφωνα με την οικεία διάταξη (22ΠΚ), «*Άμυνα είναι η αναγκαία προσβολή του επιτιθεμένου στην οποία προβαίνει το άτομο προς υπεράσπιση του εαυτού του ή άλλου από παρούσα και άδικη επίθεση που στρέφεται εναντίον τους.*». Προκύπτει, λοιπόν, σαφώς, ότι για να θεωρηθεί αμυντική μία πράξη πρέπει να στρέφεται εναντίον άδικης και παρούσας επίθεσης. Επίθεση είναι η «ανθρώπινη συμπεριφορά που θέτει σε κίνδυνο έννομα αγαθά άλλου». Άδικη είναι η επίθεση, η οποία αντίκειται στο δίκαιο και αποδοκιμάζεται από την έννομη τάξη, χωρίς όμως να απαιτείται αυτή να είναι και αξιόποινη συμπεριφορά. Παρούσα είναι η επίθεση, όταν η προσβολή του εννόμου αγαθού έχει ξεκινήσει και εξακολουθεί να υφίσταται χωρίς να έχει αποπερατωθεί ή όταν αυτή η προσβολή επίκειται άμεσα.

Στην περίπτωση μας, όμως, ο Α, δεν επιτίθεται, σύμφωνα με το οικείο πρακτικό, απλώς η Κ εσφαλμένα υπολαμβάνει την παρουσία του στο χώρο ως επίθεση.

Έχουμε λοιπόν σε αυτήν την περίπτωση ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα της λεγόμενης «νομιζόμενης άμυνας».

Νομιζόμενη άμυνα καλείται αυτή η περίπτωση, κατά την οποία ο τελών την προσβολή του εννόμου αγαθού άλλου, θεωρεί ότι η πράξη του αυτή είναι αναγκαία ως αμυντική πράξη έναντι κάποιας άδικης και παρούσας επίθεσης, η οποία, όμως, στην πραγματικότητα, δεν υφίσταται. Με άλλα λόγια, ο τελών την προσβολή θεωρεί εσφαλμένα ότι η πράξη του συνιστά άμυνα, πράγμα που δεν ισχύει.

Πρόκειται για μια μορφή πλάνης, ενδιάμεσης σε σχέση με την πραγματική και τη νομική πλάνη. Και γι' αυτό τίθεται το ζήτημα περί του ποια περίπτωση πλάνης θα εφαρμοστεί; Η πραγματική ή η νομική;

Παρένθεση - Εν συντομία:

Πραγματική πλάνη, 30ΠΚ: Σημαίνει άγνοια των πραγματικών περιστατικών. Αγνοώ ότι συντρέχουν τα πραγματικά περιστατικά που συντελούν μια αξιόποινη πράξη. Αποκλείει το δόλο. Μπορεί να τιμωρηθεί ο υπαίτιος από αμέλεια υπό δύο προϋποθέσεις, πρώτον ότι το έγκλημα τιμωρείται εξ αμελείας, δεύτερον, ότι η άγνοια των περιστατικών πράγματι μπορεί να αποδοθεί σε αμέλειά του.

Νομική πλάνη ή πλάνη περί το άδικο, 31ΠΚ: Σημαίνει άγνοια του αξιοποίνου. Κάνω κάτι που δεν ξέρω ότι είναι παράνομο. Αποκλείει τον καταλογισμό εφόσον είναι συγγνωστή. Συγγνωστή σημαίνει, ότι ο πλανόμενος δεν μπορούσε να αποφύγει την πλάνη μολοντί κατέβαλε την οφειλόμενη από τις περιστάσεις και δυνατή γι' αυτόν επιμέλεια. Αν ο υπαίτιος μπορούσε να αποφύγει την πλάνη, η πράξη του καταλογίζεται, αλλά το δικαστήριο μπορεί να του επιβάλει μειωμένη ποινή.

Εδώ η Κ φαίνεται να πλανάται ως προς τα πραγματικά περιστατικά και όχι ως προς την αξιολόγηση της πράξης της από τον νομοθέτη. Δηλαδή, εάν τα πραγματικά περιστατικά που θεωρεί ότι συντρέχουν, πράγματι συνέτρεχαν, θα ενέπιπτε όντως στο πεδίο του 22ΠΚ και το άδικο της πράξης της πράγματι θα αιρόταν λόγω άμυνας.

Ποιο είναι το πρόβλημα;

Η περίπτωση της νομιζόμενης άμυνας δεν μπορεί να θεωρηθεί άνευ ετέρου περίπτωση πραγματικής πλάνης, διότι η πλάνη εν προκειμένω δεν έχει να κάνει με τα πραγματικά περιστατικά που θεμελιώνουν την αντικειμενική υπόσταση ενός εγκλήματος, αλλά με τα πραγματικά περιστατικά, τα οποία θεμελιώνουν έναν λόγο άρσης του αδικού.

Και νομική πλάνη βέβαια δεν μπορεί να θεωρηθεί, αφού δεν υπάρχει απόσταση μεταξύ της αξιολόγησης της πράξης από τον ίδιο τον δράστη και τον νομοθέτη. Με άλλα λόγια, ο δράστης θεωρεί υποκειμενικά, ότι κινείται εντός των νομικώς επιτρεπόμενων ορίων.

Σε επίπεδο θεωρίας υποστηρίζονται και οι δύο απόψεις. Κρατούσα και ορθή είναι η άποψη που θέλει την αντιμετώπιση της νομιζόμενης άμυνας ως περίπτωσης πραγματικής πλάνης. Στην περίπτωση αυτή αποκλείεται σύμφωνα με το 30 ΠΚ η εκ δόλου τιμώρηση και μένει μόνο το ενδεχόμενο ποινής για εξ αμελείας έγκλημα, εφόσον το εκάστοτε τελεσθέν έγκλημα τιμωρείται και σε περίπτωση αμέλειας (υπό την προϋπόθεση βέβαια, ότι και ο δράστης βαρύνεται πράγματι από αμέλεια).

Ως προς τη νομική πλάνη, υποστηρίζεται και η άποψη περί υπαγωγής της νομιζόμενης άμυνας στο πεδίο αυτής. Όπως ήδη σημειώθηκε, η πλάνη αυτή αποκλείει τον καταλογισμό, εφόσον είναι συγγνωστή.

Η απάντηση, λοιπόν, είναι ότι η Κ βρίσκεται σε νομιζόμενη άμυνα, όταν τελεί την βαριά σωματική βλάβη εις βάρος του Α και θα πρέπει να αντιμετωπιστεί ανάλογα με το πού θα υπαγάγουμε την εν λόγω πλάνη της. Κατά ορθότερη άποψη, θα πρέπει να γίνει υπαγωγή στην πραγματική πλάνη, συνεπώς να αποκλειστεί ο δόλος της. Αν η πλάνη αποδοθεί σε αμέλειά της, τότε θα τιμωρηθεί για τη σωματική βλάβη εξ αμελείας, 314 ΠΚ.

2. Όσον αφορά στο δεύτερο ερώτημα, αυτό αφορά στην προβληματική της λεγόμενης άμυνας υπέρ τρίτου. Άμυνα υπέρ τρίτου προβλέπεται από την ίδια τη διάταξη του αρ. 22ΠΚ, η οποία αναφέρεται σε υπεράσπιση του εαυτού (ενν. του αμυνόμενου) ή άλλου.

Για να είναι δυνατή η άμυνα υπέρ τρίτου, αρκεί να προσβάλλεται από την άδικη και παρούσα επίθεση ατομικό έννομο αγαθό του άλλου. Στην περίπτωση αυτή, μάλιστα, άμυνα υπέρ τρίτου είναι δυνατή ακόμα και σε περίπτωση που αυτή δεν ζητηθεί από τον φορέα του εννόμου αγαθού (ο οποίος πχ. μπορεί να μην έχει αντιληφθεί την επίθεση).

Ένα ερώτημα, το οποίο γεννάται στο πλαίσιο της οικείας προβληματικής είναι το τι συμβαίνει σε περίπτωση που ο φορέας του εννόμου αγαθού απορρίπτει τη συνδρομή αυτού που πρόκειται να αμυνθεί υπέρ του. Νοείται σε αυτή την περίπτωση άμυνα ή αυτή πλέον απαγορεύεται;

Για να απαντηθεί το συγκεκριμένο ερώτημα, θα πρέπει να γίνει μία διάκριση σχετιζόμενη με τη φύση του εκάστοτε προσβαλλόμενου εννόμου αγαθού. Εάν επί του επαπειλούμενου εννόμου αγαθού νοείται

εξουσία διάθεσης, όπως συμβαίνει για παράδειγμα με την περιουσία, τότε η απαγόρευση της συνδρομής από τον φορέα του, συνεπάγεται αποκλεισμό του δικαιώματος άμυνας υπέρ αυτού. Εάν από την άλλη πλευρά, πρόκειται για έννομο αγαθό, επί του οποίου δε νοείται εξουσία διάθεσης, όπως π.χ. η ζωή, τότε ακόμα και η ρητή απαγόρευση άμυνας υπέρ του από τον θιγόμενο, δεν έχει καμία σημασία και άμυνα υπέρ τρίτου είναι συνεπώς δυνατή.

Τέλος, σημειώνεται, ότι κάθε φορά που καλείται κανείς να αντιμετωπίσει πρακτικό ποινικού δικαίου, το οποίο πραγματεύεται το ζήτημα της άμυνας, καλό θα ήταν να λαμβάνει υπόψη και το άρθρο 23ΠΚ, το οποίο αναφέρεται στην υπέρβαση των ορίων της άμυνας.

Με πολύ απλά λόγια, αν και καταρχήν η άμυνα δεν απαιτεί αναλογία μεταξύ της επαπειλούμενης και της προκληθείσας βλάβης, ο νόμος δεν επιτρέπει η προκαλούμενη με την αμυντική πράξη βλάβη να είναι αφόρητα δυσανάλογη σε σχέση με την επαπειλούμενη αρχικώς βλάβη. Στην περίπτωση αυτή ο αρχικά αμυνόμενος, θα τιμωρηθεί, εκτός και αν αποδειχθεί ότι η υπέρβαση του ορίου της άμυνας ήταν το αποτέλεσμα του φόβου ή της ταραχής που του προκάλεσε η επίθεση.

Συνοψίζοντας, στο δεύτερο ερώτημα η απάντηση είναι ότι η Κ μπορεί να αμυνθεί υπέρ τρίτου, της αδελφής της. Ζήτημα απόκρουσης της επίθεσης εκ μέρους της Μ δεν τίθεται καν. Όσον αφορά τυχόν υπέρβαση του ορίου της άμυνας, τέτοιο ζήτημα δεν υφίσταται στην περίπτωση της απόπειρας βιασμού (εφόσον πάντα η Κ δεν είχε ηπιότερο και εξίσου αποτελεσματικό τρόπο άμυνας). Όσον αφορά την περίπτωση της κλοπής, τα πράγματα είναι λίγο πιο σχετικά δεδομένου και του βαρέως τραυματισμού του Α. Σε κάθε περίπτωση το ζητούμενο είναι η ανάλυση του προβληματισμού και η κατάληξη σε ένα αιτιολογημένο αποτέλεσμα.

ΠΡΑΚΤΙΚΟ 2

Ο Α και η Β είναι οι μοναδικοί κληρονόμοι της ετοιμοθάνατης και πολύ πλούσιας θείας τους, η οποία δεν έχει άλλους συγγενείς. Ο Α, αποφασισμένος να λάβει ο ίδιος το σύνολο της περιουσίας μετά τον θάνατο της θείας, επιθυμεί να σκοτώσει την Β, η οποία αποτελεί το μόνο εμπόδιο στον δρόμο του. Ο Α πείθει στο πλαίσιο αυτό τον φίλο του Γ, στον οποίο υπόσχεται και αμοιβή, να σκοτώσει την αδελφή του. Ένα βράδυ, λοιπόν, ο Γ παραμονεύει έξω από την οικία της Β, μέχρι εκείνη να επιστρέψει από την βραδινή της έξοδο. Όταν βλέπει μια γυναικεία μορφή να πλησιάζει, πυροβολεί προς το μέρος της θέλοντας να την σκοτώσει. Αποδεικνύεται, όμως, ότι η γυναίκα που περνούσε δεν ήταν η Β, αλλά η γειτόνισσά της, Ψ, η οποία πεθαίνει από τον πυροβολισμό. Από το σημείο περνά λίγο αργότερα ο Χ, ο οποίος βλέποντας ότι η Ψ δεν έχει τις αισθήσεις της, αφαιρεί από πάνω της το χρυσό ρολόι της και 300 ευρώ.

1. Ποια εγκλήματα τελούνται και ποια η ποινική ευθύνη των εμπλεκόμενων προσώπων;
2. Πώς διαφοροποιείται η απάντηση στην ακόλουθη περίπτωση:

Ο Γ, ο οποίος παραμονεύει στην πίσω πόρτα του σπιτιού, βλέπει πράγματι την Β να πλησιάζει μαζί με την φίλη της, Δ. Ο Γ πυροβολεί, όμως, αστοχεί και εκ λάθους πετυχαίνει την Δ, η οποία τραυματίζεται σοβαρά. Η Β, βλέποντας τη φίλη της σε άσχημη κατάσταση, καλεί αμέσως ασθενοφόρο, ώστε να μεταφέρει τη Δ στο νοσοκομείο. Στη διαδρομή προς το νοσοκομείο, το ασθενοφόρο συγκρούεται με φορτηγό όχημα και η Δ πεθαίνει.

Αφού εντοπίσουμε το πρόβλημα στο δοθέν πρακτικό, το οποίο εδώ σε πρώτη φάση είναι καταφανώς μια ανθρωποκτονία, εντοπίζουμε τον φυσικό αυτουργό της πράξης και ξεκινάμε να την αναλύουμε. Φυσικός αυτουργός της ανθρωποκτονίας είναι ο Γ, διότι αυτός είναι που πυροβόλησε και σκότωσε την Ψ.

Ο Γ βλέπει την Ψ, σημαδεύει την Ψ, πυροβολεί την Ψ και θέλει να την σκοτώσει. Εν προκειμένω το μόνο πρόβλημα είναι το εξής: Δεν ήθελε να σκοτώσει την Ψ, αλλά τη Β. Πώς αντιμετωπίζεται λοιπόν η περίπτωση του;

Πρόκειται για τη λεγόμενη πλάνη περί την ταυτότητα του υλικού αντικείμενου και συγκεκριμένα εδώ για πλάνη περί το πρόσωπο (error in persona). Η πλάνη περί το αντικείμενο είναι νομικώς αδιάφορη όταν το υλικό αντικείμενο που ήθελε να προσβάλει ο δράστης είναι νομικώς ισοδύναμο με αυτό που πράγματι προσέβαλε. Έτσι, ο Γ μπορεί να σκοτώσει την Ψ ενώ ήθελε να σκοτώσει την Β, όμως θα τιμωρηθεί κανονικά για τετελεσμένη ανθρωποκτονία εκ προθέσεως, αφού όπως λέμε «άνθρωπο ήθελε να σκοτώσει, άνθρωπο σκότωσε». Αυτό συμβαίνει, διότι ο δράστης γνωρίζει ότι πλήττει το υλικό αντικείμενο το οποίο πλήττει. Αρκεί το ότι γνωρίζει ότι πληροί την αντικειμενική υπόσταση του 299 ΠΚ και ότι επιθυμεί να το πράξει.

Α: Ο Α είναι αυτός, ο οποίος έπεισε τον Γ να μπει στη διαδικασία προκειμένου να σκοτώσει την αδελφή του. Εάν ο Γ είχε πράγματι καταφέρει να σκοτώσει την Β, ο Α θα ήταν ηθικός αυτουργός στην πράξη του.

Σύμφωνα με το αρ. 46ΠΚ, *«με την ποινή του αυτουργού τιμωρείται όποιος με πρόθεση προκάλεσε σε άλλον την απόφαση να εκτελέσει την άδικη πράξη που διέπραξε»*. Ο ηθικός αυτουργός πρέπει να συνδέεται μέσω μίας πνευματικής επικοινωνίας με τον φυσικό αυτουργό, στον οποίο προκάλεσε την απόφαση, ενώ πρέπει και να διαθέτει τον αντίστοιχο διπλό δόλο: της τέλεσης του εγκλήματος και της τέλεσης αυτού από τον φυσικό αυτουργό.

Εν προκειμένω τίθεται, όμως, το εξής ζήτημα: Ο Α είπε στον Γ να σκοτώσει την Β, αλλά εκείνος εν τέλει σκότωσε την Ψ. Η πράξη του Γ δεν αποτελεί προϊόν της πνευματικής του επικοινωνίας με τον Α, συνεπώς είναι δύσκολο να δεχθούμε ότι μπορεί να αποδοθεί και σε αυτόν. Κατά την κρατούσα άποψη, λοιπόν, η μεταβολή αυτή του υλικού αντικείμενου στην περίπτωση του error in persona μπορεί να μην επηρεάζει την ευθύνη του φυσικού αυτουργού, όμως αποτελεί ουσιώδη απόκλιση της αιτιώδους διαδρομής μεταξύ της παρακίνησης του Α και της πράξης του Γ. Δεν στοιχειοθετείται, συνεπώς ηθική αυτουργία, αλλά η παλιά λεγόμενη «απόπειρα» αυτής, η οποία τιμωρείται με το 186ΠΚ και μόνο εφόσον κάποιος δίνει ή υπόσχεται αμοιβή σε άλλον για να τελέσει ορισμένο κακούργημα. Ο Α του παραδείγματός μας εμπίπτει στην περίπτωση αυτή, συνεπώς θα τιμωρηθεί για το 186ΠΚ. Πέραν αυτής του της ευθύνης, ο Α μπορεί να τιμωρηθεί και για ανθρωποκτονία εξ αμελείας, εφόσον μπορεί να του αποδοθεί αμέλεια ως προς το λάθος του Γ, ήτοι αν μπορούσε και όφειλε να προβλέψει το λάθος αυτό.

2.Ο Γ, ο οποίος παραμονεύει στην πίσω πόρτα του σπιτιού, βλέπει πράγματι την Β να πλησιάζει μαζί με την φίλη της, Δ. Ο Γ πυροβολεί, όμως, αστοχεί και εκ λάθους πετυχαίνει την Δ, η οποία τραυματίζεται σοβαρά. Η Β, βλέποντας τη φίλη της σε άσχημη κατάσταση, καλεί αμέσως ασθενοφόρο, ώστε να μεταφέρει τη Δ στο νοσοκομείο. Στη διαδρομή προς το νοσοκομείο, το ασθενοφόρο συγκρούεται με φορτηγό όχημα και η Δ πεθαίνει.

Σε αυτή την περίπτωση, ο Γ έχει δει τη Β και έχει καταλάβει ότι πρόκειται για αυτή. Σημαδεύει εκείνη θέλοντας να την σκοτώσει, απλά αστοχεί. Εν προκειμένω, λοιπόν, έχουμε να κάνουμε με το λεγόμενο «αστόχημα βολής».

Το αστόχημα βολής ή αλλιώς *aberratio ictus* διακρίνεται από την περίπτωση της πλάνης περί το υλικό αντικείμενο του εγκλήματος με τον εξής τρόπο: Σε αυτή την περίπτωση ο δράστης έχει εξατομικεύσει το υλικό αντικείμενο, το οποίο θέλει να προσβάλει, απλά δεν καταφέρνει να το προσβάλει. Στις περιπτώσεις αυτές ο δόλος του δράστη δεν καλύπτει το υλικό αντικείμενο που τελικά προσβλήθηκε, αλλά ένα άλλο. Για το λόγο αυτό, κατά την κρατούσα άποψη στοιχειοθετείται εν προκειμένω απόπειρα ως προς την προσβολή του αρχικώς εξατομικευμένου υλικού αντικειμένου σε αληθή κατ' ιδέα συρροή με εξ αμελείας προσβολή του εν τέλει προσβληθέντος αντικειμένου, εφόσον φυσικά η εν λόγω πράξη τιμωρείται και τελούμενη από αμέλεια.

Έτσι και εδώ, ο Γ θα τιμωρηθεί για απόπειρα ανθρωποκτονίας της Β σε αληθή κατ' ιδέα συρροή με σωματική βλάβη εξ αμελείας της Δ.

Γιατί εδώ δεν ισχύει το «άνθρωπο ήθελε να σκοτώσει και άνθρωπο σκότωσε»;

Διότι ο δόλος δεν αρκεί να καλύπτει το νομικό αντικείμενο του εγκλήματος, αλλά το συγκεκριμένο υλικό αντικείμενο που προσβάλλει εκείνη την στιγμή.

Με άλλα λόγια, η διαφορά έγκειται στο ότι στη μία περίπτωση σημαδεύει έναν συγκεκριμένο άνθρωπο, πετυχαίνει και σκοτώνει αυτόν τον συγκεκριμένο άνθρωπο, στην άλλη περίπτωση σημαδεύει έναν συγκεκριμένο άνθρωπο, αλλά τελικά πετυχαίνει άλλον άνθρωπο, όχι αυτόν που είχε εξατομικεύσει και σημάδεψε.

Εδώ όμως υπάρχει άλλο ένα θέμα: ο θάνατος της Δ τελικώς δεν επήλθε από τον πυροβολισμό του Γ, αλλά από τη σύγκρουση του ασθενοφόρου με το φορτηγό. Θα μπορούσαμε να τον αποδώσουμε στον Γ, δεδομένου ότι εάν δεν υπήρχε η δική του ενέργεια του πυροβολισμού, δεν θα συνέτρεχε ζήτημα διακομιδής με το ασθενοφόρο και συνεπώς η Δ δεν θα πέθαινε;

Όχι! Γιατί; Γιατί το τρακάρισμα συνέβαλε στην λεγόμενη υπερκέραση του αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της πράξης του Γ και του αποτελέσματος του θανάτου της Δ. Διακόπηκε η απαραίτητη αιτιώδης διαδρομή που πρέπει να συνδέει την πράξη του δράστη με το αποτέλεσμα και συνεπώς η πράξη δεν μπορεί να αποδοθεί σε αυτόν (γι' αυτό και ως προς την Δ θα τιμωρηθεί για σωματική βλάβη εξ αμελείας).

Ο Α εδώ θα τιμωρηθεί βέβαια για ηθική αυτουργία στην απόπειρα ανθρωποκτονίας της Β, διότι ο δόλος του την καλύπτει κανονικά. Και φυσικά αυτή αποτελεί καταφανώς αποτέλεσμα της πνευματικής επικοινωνίας του με τον φυσικό αυτουργό, Γ. Ο Α έπεισε τον Γ να τελέσει το όλο έγκλημα και εκείνος τέλεσε κάτι λιγότερο, συνεπώς ο δόλος του ηθικού αυτουργού καταφανώς καλύπτει και αυτό το λιγότερο (ενν. την απόπειρα). Ο Α επίσης ενδέχεται να τιμωρηθεί και για ανθρωποκτονία εξ αμελείας, εφόσον μπορεί να του αποδοθεί αμέλεια ως προς το λάθος του Γ, ήτοι αν μπορούσε και όφειλε να προβλέψει το λάθος αυτό.

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ!

